Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U000540

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-03-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Синетар Іван Іванович

2. Ivan I. Synetar

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 292

Назва наукової спеціальності: Міжнародні економічні відносини

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Міжнародні економічні відносини

Дата захисту: 12-05-2026

Спеціальність за освітою: Міжнародні економічні відносини

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12296

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.51, 06.51.25, 06.51.57, 06.51.77

Тема дисертації:

1. Глобальні імперативи інвестиційної діяльності Європейського Союзу

2. Global Imperatives of the European Union’s Investment Activity

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячено теоретико-методологічному обґрунтуванню глобальних імперативів інвестиційної діяльності Європейського Союзу, аналізу трансформацій міжнародної інвестиційної позиції держав-членів ЄС в умовах геополітичної нестабільності та економічної невизначеності, а також визначенню стратегічних орієнтирів післявоєнного відновлення економіки України із залученням інвестиційних проєктів ЄС як чинника поглиблення процесів євроінтеграції. У роботі систематизовано еволюцію теоретичних підходів до пояснення природи прямих іноземних інвестицій, виокремлено ключові імперативи інвестиційної привабливості економічних агентів та досліджено розвиток інвестиційної політики як складової спільної комерційної політики ЄС. Узагальнено аналітичний потенціал моделі OLI та авторську розробку моделі DG-OLI та концепції «шляху інвестиційного розвитку», які використано для оцінювання інвестиційних потоків у контексті цифровізації, «зеленого» переходу та

формування стратегічної автономії Союзу. Проаналізовано структуру й динаміку прямих іноземних інвестицій у межах ЄС, особливості їх регулювання відповідно до Регламенту ЄС 2019/452, а також інвестиційний дискурс в умовах глобальної невизначеності. Розкрито зміст і напрями трансформації міжнародної інвестиційної позиції країн-членів ЄС, концептуалізовано проблеми й окреслено потенціал подальшого розвитку інвестиційної діяльності Союзу. Досліджено динаміку зовнішніх інвестиційних потоків Європейського Союзу, структуру активів і зобов'язань, вплив кризових явищ (фінансова криза 2008 р., пандемія КОВІД-19, енергетична криза 2022 р.), а також роль інституційних інвесторів і державних фондів у формуванні пріоритетних секторів – технологічного, енергетичного (зокрема зеленого) та оборонного. Встановлено зростання частки «зелених» і технологічних прямих іноземних інвестицій до 30% у 2023 р. та скорочення залежності від китайського капіталу (до 4%) на користь партнерів G7. Доведено, що трансформація міжнародної інвестиційної позиції ЄС – від від'ємного балансу (–1,2 трлн євро у 2022 р.) до позитивного (+1,14 трлн євро у 2024 р.) – свідчить про відновлення фінансово-економічних позицій Європейського Союзу після геополітичних потрясінь. Водночас установлено, що фрагментація регуляторного середовища та недостатній рівень інвестицій у високотехнологічні сектори стримують перехід до моделі економіки знань. Досліджено структуру та динаміку інвестицій країн-членів ЄС в Україну, визначено домінування фінансового й переробного секторів, виявлено синергію оборонних інвестицій з процесами економічного відновлення, а також окреслено інституційні дефіцити (судочинство, страхування ризиків), які обмежують приплив прямих іноземних інвестицій. Удосконалено типологію секторальних прямих іноземних інвестицій з країн-членів ЄС для держав, що перебувають у стані геополітичної кризи, через побудову тривимірної моделі (стійкі, циклічні, перспективні сектори), що створює аналітичну основу для прогнозування пріоритетів інвестиційної політики. Розвинуто концептуальні підходи до синергії оборонних та економічних інвестицій у контексті стратегічної автономії ЄС, доведено мультиплікативний ефект таких інвестицій на суміжні галузі. Розроблено п'ятифакторну регресійну модель прямих іноземних інвестицій з країн-членів ЄС в Україну, в якій враховано макроекономічні показники держав-донорів, питому вагу у зовнішньоторговельних операціях і рівень контролю за офшорними потоками. На основі емпіричних розрахунків установлено позитивний вплив економічного зростання в країнах-донорах та зростання імпортних потоків з України, водночас відсутність кореляції з експортом ЄС свідчить про обмежену зацікавленість у локалізації виробництва. Для України визначено, що стратегічна модернізація інституцій, локалізація оборонного виробництва та диверсифікація потоків прямих іноземних інвестицій є ключовими імперативами післявоєнного відновлення та інтеграції до європейських ланцюгів створення вартості. За умови ефективної реалізації інвестиційних проєктів ЄС прогнозується зростання ВВП України на 2–3% щорічно. Ключові слова: інвестиційна діяльність, інтеграція, Європейський Союз, інвестиційна політика ЄС, міжнародна інвестиційна позиція, прямі іноземні інвестиції, інвестиції, конкурентоспроможність, геополітичні виклики, країни-члени ЄС, євроінтеграція України, стратегічна автономія, зелений перехід, оборонні інвестиції.

2. The dissertation research is devoted to the theoretical and methodological substantiation of the global imperatives of the European Union's investment activity, the analysis of transformations in the international investment position of EU member states under conditions of geopolitical instability and economic uncertainty, as well as the identification of strategic guidelines for Ukraine's post-war economic recovery through the engagement of EU investment projects as a factor in deepening the processes of European integration. The study systematizes the evolution of theoretical approaches to explaining the nature of foreign direct investment, identifies the key imperatives of investment attractiveness of economic agents, and examines the development of investment policy as a component of the EU's common commercial policy. The analytical potential of the OLI model is summarized, along with the author's development of the DG-OLI model and the concept of the «investment development path», which are applied to the assessment of investment flows in the context of digitalization, the «green» transition, and the formation of the Union's strategic autonomy. The research analyzes the structure and dynamics of foreign direct investment within the EU, focusing on the specific features of its regulation in accordance with EU Regulation 2019/452, and the investment discourse under conditions of global

uncertainty. The research elucidates the essence and directions of transformation in the International Investment Position of EU member states, conceptualizing key challenges and outlining the potential for the Union's further development of investment. Furthermore, the analysis examines the dynamics of the EU's external investment flows, the structure of assets and liabilities, and the influence of major crisis events (including the 2008 financial crisis, the COVID-19 pandemic, and the 2022 energy crisis). Attention is given to the role of institutional investors and sovereign funds in shaping priority sectors, specifically technological, energy (with emphasis on green initiatives), and defense industries. The study established an increase in the share of «green» and technological FDI to 30% in 2023 and a reduction in reliance on Chinese capital (to 4%) in favor of G7 partners. The study demonstrates that the transformation of the EU's International Investment Position – shifting from a negative balance (-€1.2 trillion in 2022) to a positive one (+€1.14 trillion in 2024) – indicates the recovery of the Union's financial and economic positions following geopolitical shocks. At the same time, the research found that regulatory fragmentation and an insufficient level of investment in high-tech sectors constrain the transition to a knowledge-based economic model. The research investigated the structure and dynamics of investments from EU member states into Ukraine. It identified the dominance of the financial and manufacturing sectors, revealed the synergy between defense investments and economic recovery processes, and outlined institutional deficits (specifically in the judiciary and risk insurance mechanisms) that limit the inflow of foreign direct investment. The study refined the typology of sectoral foreign direct investment from EU member states into countries experiencing a geopolitical crisis by constructing a three-dimensional model (durable, cyclical, and prospective sectors). This model establishes an analytical framework for forecasting investment policy priorities. Furthermore, the research developed conceptual approaches to the synergy of defense and economic investments within the context of the EU's strategic autonomy and proved the multiplicative effect of such investments on related industries. The research developed a five-factor regression model for foreign direct investment from EU member states into Ukraine, which incorporates macroeconomic indicators of donor countries, their share in foreign trade operations, and the level of control over offshore flows. Based on empirical calculations, the research established a positive impact from economic growth in donor countries and an increase in import flows from Ukraine. Conversely, the absence of correlation with EU exports indicates limited interest in localizing production within Ukraine. For Ukraine, the study determined that strategic modernization of institutions, localization of defense production, and diversification of foreign direct investment flows are the key imperatives for post-war recovery and integration into European value chains. Provided that EU investment projects are implemented effectively, the annual growth of Ukraine's GDP is projected to increase by 2–3%.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0120U100386

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Синетар І.І., Заяць О.І. Чинники та інструменти зростання потоків прямих іноземних інвестицій між економіками країн-членів ЄС. Підприємництво та інновації. 2024; 32; 233-238.
- 2. Синетар І.І., Заяць О.І. Інвестиційна політика багатонаціональних корпорацій ЄС. Економіка та суспільство. 2024; 70.
- 3. Синетар І.І., Заяць О.І. Суб'єктно-рівнева класифікація інвесторів та їх функції в міжнародному контексті. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2025; 55; 113-118.

- 4. Синетар І.І., Заяць О.І. Еволюція теорій прямих іноземних інвестицій: від класичних концепцій до сучасних адаптацій. Сталий розвиток економіки. 2025; 5 (56); 210-218.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U100386

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заяць Олена Іванівна

2. Olena I. Zayats

Кваліфікація: д.е.н., доцент, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9904-8706

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57220931164

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шнирков Олександр Іванович

2. Oleksandr I. Shnyrkov

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2493-4284

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панченко Володимир Григорович
2. Volodymyr H. Panchenko

Кваліфікація: д.е.н., доцент, 08.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5578-6210

Додаткова інформація: https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAF-8535-2021; https://scholar.google.com.ua/citations?user=2Q2Sw5QAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Маріупольський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 26593428

Місцезнаходження: пр. Повітряних Сил, Київ, 03037, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кушнір Наталія Олексіївна
2. Nataliia O. Kushnir

Кваліфікація: к.е.н., доцент, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2074-2506

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гетманенко Олексій Олександрович
2. Oleksii O. Hetmanenko

Кваліфікація: д.філософ, 292

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3869-3274

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Король Марина Михайлівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Король Марина Михайлівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Сабов Вікторія Іванівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна